

27.09x24.92	31	48	עמוד	העיר - עכבר העיר	24/01/2013	35452042-5
שומרי הסף סר - 738420						

מגזין | אוסקר ויילד

דוקו סלב

אמרו שהנושא של הפלסטינים נגמר מתוך "חמש מצלמות שבורות"

איך הגענו למצב שבו קל יותר להכניס סרט תיעודי לאוסקר האמריקאי מאשר לבית ספר בישראל

מאת מיכל גרוסברג | צילומים ג'מאל ערוזי, ניר כפרי, תומר אפלבוים, א.ס.א.פ קריאייטיבי/INGIMAGE

בהוטדוקס, בליסבון וברוסיה. "אחד הדברים הטובים שקרו כאן זו המלחמה בין ערוץ 8 ל-yes דוקו, שיצרה מאבק בריא על סרטים, יוצרים ות-קציבים, דבר שהקפיץ את התעשייה הדוקומנטרית בארץ. יש שם מלחמת עולם בריאה". מעבר לזה, רווקא העובדה שהגופים הגדולים לא טורחים להשקיע בו, טוען היימן, עשתה לקולנוע התיעודי בישראל רק טוב. "מה שמציל את הדוקו הישראלי זה שהוא לא נתון למכבשי הרייטינג ומשוחרר מהשיקולים שלהם", הוא מסביר, "יש בו אומץ כי הוא לא כפוף לצורך המטרופר בבינוניות

גולדפינגר ב-2011, שעליו כתב הבמאי מייקל מור שמדובר באחד הסרטים הטובים של השנה; ו"שלטון ההוק" של רענן אלכסנדרוביץ' ב-2012, שזכה בפרס הסרט התיעודי הטוב ביותר בפסטיבל סאנדנס.

כשמנסים להבין איפה הכל התחיל, צריך לקחת כמה צעדים אחורה. "הסרטים שזוכים היום בפרסים יצאו לדרך לפני חמש-שש שנים, אז צריך להסתכל כמה שנים אחורה, ולא על מה שקורה היום, כי זה תהליך", אומר תומר היימן, במאי הדוקו "I Shot My Love", שקצר פרסים

זה לא שלא היה דוקו ישראלי בחו"ל גם קודם, אבל המועמדות הטרייה של "חמש מצלמות שבורות" ו"שומרי הסף" לפרס האוסקר לסרט התייעודי חותמת מסע כיבוש (בחירה לא מקרית של מילים) של הקולנוע התיעודי המקומי בעולם, כהמשך ישיר להצלחה של "ואלס עם באשיר" ב-2009, שזכה בגלובוס הזהב ובפרס סזאר והיה מועמד לאוסקר; "שתיקת הארכיון" של יעל חרי-סונסקי ב-2010, שקטף את פרס העריכה בסאני-דנס והיה מועמד לאמי; "הרירה" של ארנון

18.96x23.85	32	48	עמוד	העיר - עכבר העיר	24/01/2013	35452083-0
שומרי הסף סר - 738420						

מעורר השתאות. דרור מורה

יש פרטנר. גיא דויד

"זה מאוד משמעותי בהקשר של האקדמיה האמריקאית לקולנוע. הגיבוי של שני סרטים כאלה שולח מסר שאני לא בטוח שנקלט פה. הוא מגיע מסקטור שלא מייצג קהל אנטי ישראלי, זה בטוח, והבחירה היא בשני סרטים מעולים, אבל יש פה גם אמירה ששווה להקשיב לה. אמירה שהקהילה הזו לא אמרה בעבר רענו אלכסנדרוביץ'

ומדברים בצורה פתוחה, והתרגום של סיפוריהם לשפה ויוזאלית - אני חושב שזה מה שעורר את אנשי האקדמיה והעיתונאים, גם בארץ וגם בחו"ל, ואני חושב שבגלל זה הוא הגיע לחמישייה", עונה מורה ביחס לשאלה מה נולד קודם, הסכסוך או השפה הקולנועית. "אני שומע בסנדראנס כמה זה מדהים שסרט אחד הגיע למועמדות באוסקר, לא כל שכן שני סרטים ממדינה קטנה. זה מעורר השתאות ותשומת לב בכל מקום שאני מגיע אליו, ובצדק". מורה מרבה לפרגן גם ל"חמש מצלמות שבורות", ומתעקש שלא הכל בגלל הכיבוש. "הסכסוך הישראלי-פלסטיני מעניין את העולם, זה בטוח, אבל סרטים כמו 'חמש מצלמות שבורות' ו'שלטון החוק' הם סרטים פשוט מעולים ומצוינים, של אנשים בוגרים עם תפיסת עולם מאוד מגובשת. אלה המר-כיבים של סרט טוב".

גם דויד, מצדו, מפרגן ל"שומרי הסף" כפורץ דרך, בעיקר מבחינה פוליטית. "ראיתי את 'שומרי הסף' יחסית מאוחר, כי הוא מופץ אולמות, ואני חושב שההישג הפוליטי האדיר שלו זה שהוא מוחק את תיאוריית ה'אין פרטנר' של אוהד ברק, שמחקה עשר שנים אבודות בחברה הישראלית. לומר אין פרטנר אחרי הסרט הזה, זאת בדיחה".

לפרט שלא עוסק בסכסוך או בשואה יש בכלל סי-בוי להגיע להצלחה דומה?

"לא תיכננו שזה יצליח. עשיית סרט מחייבת את כל גשמתך להתגייס ואתה חייב להאמין בזה, זה לא בש"ביל ההצלחה. כשהתחלתי את 'חמש מצלמות שבורות', מפיקים אמרו לי שהגושא של הפלסטינים נגמה לא הקשבת, והמשכתי בשלי. היום אני מקווה לזכות באוסקר, כי זה באמת נחמד. אני מקווה שהזכיה, של מי מאוריתנו שלא יהיה, תוביל לשינוי משמעותי, ואני מאמין שלקולנוע יש עוצמה כזו. אני חושב שזכיה של דרור יכולה להדהר הרבה יותר בעולם הפוליטי מאשר 'חמש מצלמות שבורות', שמיועד קודם כל לקהל. אני מאוד הייתי רוצה ש'חמש מצלמות שבורות' יוקרן בבתי ספר בארץ, ותראי מה זה, מדהים שיותר קל להגיע לאוסקר מלהכניס את הסרט הזה לבית ספר ישראלי".

שנה, כשסרטים דוקומנטריים ישראליים, אפילו אם הציגו בבתי קולנוע בחו"ל, לא הגיעו לארץ".

איתות חריג

ויש, כמובן, את העניין הבלתי נמנע ההוא, שמרחף מעל רוב סרטי הדוקו הישראליים שמצליחים בחו"ל - המצב, או אם לדייק, המצב בין שואה לכיבוש. הסכסוך הישראלי-פלסטיני עומד, ולא במקרה, במרכז שני הסרטים הישראליים שמועמדים לאוסקר התי-עודי השנה. "מה שקורה כרגע עם 'שומרי הסף' ו'ח' מש מצלמות שבורות' זה רגע נדיר", אומר רענן אלכסנדרוביץ, במאי 'שלטון החוק'. "אני חושב שזה שמדובר בשני סרטים שקשורים בסכסוך זה מאוד משמעותי, פחות בקונטקסט הרחב ויותר בהקשר של האקדמיה האמריקאית לקולנוע. הגיבוי של שני סר-טים כאלה שולח מסר שאני לא בטוח שנקלט פה. הוא מגיע מסקטור שלא מייצג קהל אנטי ישראלי, זה בטוח, והבחירה היא בשני סרטים מעולים, אבל יש פה גם אמירה ששווה להקשיב לה. אמירה שהקהילה הזו לא אמרה בעבר. ההחלטה של אנשי האקדמיה באופן קולקטיבי לגבות את שני הסרטים האלה היא איתות שכמוהו עוד לא הגיע מהקהילה הזו".

"זה אחד הרברים שהקולנוע הישראלי עדיין יכול להביא, למרבה הצער, ומדינות אחרות לא יכולות להביא", אומר דוברבני, "מה לעשות שנותרנו אחת המדינות היחידות בעולם שעדיין דוגלות בכיבוש כאלמנט מהותי בחיי היומיום שלנו, עד כדי כך שהי תחלנו להתייחס אליו כדבר מובן מאליו. זה מעניין את העולם, כי יש בו הערכה לעד כמה סרט דוקומנ-טרי מוכן להתמודד חזיתית עם סוגיות בוערות, עד כמה יש בו כעס פנימי ואותנטי ורצון אמיתי לשינוי. בנושאים האלה, זה ניכר אצלנו".

היוצרים כוכבי השעה דרור מורה מ"שומרי הסף" וגיא דויד מ"חמש מצלמות שבורות" עסוקים עד מעל הראש בהצלחה שפקדה את הסרטים: מורה מתרוצץ בימים אלה בארצות הברית לטובת קידום הסרט, ומתפנה לדבר בדרך מפסטיבל סאנרנס בש"דה התעופה בין פארק סיטי, יוטה לשיקגו, אילינוי. "עצם העובדה שלראשונה באים אנשי שירות חשאי

ובקיטש של עולם הרייטינג. זה מאפשר ליוצרים ללכת עד הסוף, ומביא יצירות בועטות ומשוחררות מפוליטיקלי קורקט".

"אני חושב שלצד זה עברנו איזשהו מהלך שבסוף פו באמת מכירים בחשיבות הדוקו", מוסיף ד"ר שמוליק דוברבני, מרצה וחוקר קולנוע, "אנחנו גם רואים את זה מסביב - סרטים דוקומנטריים מגיי-עים לאט לאט להקרנות מסחריות. זה מה שקרה עם 'שומרי הסף'. השדר זוכר מתי בתי הקולנוע הגדולים בארץ הקרינו סרטים דוקומנטריים, בטח ישראליים. קחי למשל את 'הדירה', שהיה אחד הסרטים המצליחים של השנה בהקרנות סינמט-קיות. יש ללא ספק היענות לקולנוע דוקומנטרי מצד הקהל, ובנוסף, אני חושב שסטודנטים לקו-לנוע מקבלים מבתי הספר לקולנוע את הכלים ליצור קולנוע דוקומנטרי ואת הבנת החשיבות של יצירת קולנוע כזה, ולכן ללא ספק אנו נמצאים פה בסיטואציה שונה לחלוטין ממה שהיה לפני 20